

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne in praznike // Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2,50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.-, Popusti po dogovoru, inzeratni davek posebej // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.- za inozemstvo Din 25.- // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflicjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1 telefon št. 65; Podružnica uprave: Kocenova ul. 2 telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENI GRAD, Slomškova trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

»Dundonaldov rušilec«

Angleži imajo še strašnejše orožje

Angleška admiraliteta razpolaga z orožjem, čigar učinki so tako strašni, da doslej nobena angleška vlada ni dala dovoljenja za njegovo uporabo — Kako polagajo Nemci magnetične mine in kakšna je njih lastnost — Nevarnost bo kmalu odstranjena

London, 24. nov. K Ves angleški tisk se vprašuje, ali so magnetične mine, ki so jih Nemci posejali v morja, tisto tajno orožje, o katerem je govoril Hitler. Lis a »Daily Express« in »Daily Herald« trdita, da je imel kancelar Hitler v svojem govoru v Gdanskem to orožje v mislih. »Times« so se zadovoljile z ugotovitvijo, da so mine, ki so v treh dneh uničile osem ladij, magnetične mine. »Daily Express« opozarja na to, da Angleži magnetičnih ne bi mogli uporabljati proti nemškemu brodogradništvu enostavno zaradi tega, ker nemških ladij ni na odprtem morju in ker se Angleži ne bodo upeli uporabljati orožje, ki je po zakonih mednarodnega prava prepovedano.

Kako polagajo podmornice magnetične mine? Namesto, da bi mine nam stili v ravni črti v razdalji 50 do 60 m drugo od druge, izpusti podmornica grozd min, to je šest do sedem, v morje, na drugem kraju zopet štiri mine, na tretjem 6 ali 12 min. Tako so na morju kraji, kjer ni min, toda nihče ne ve, kje je nevarni pas in kje je plovba varna.

Najvažnejša lastnost magnetične mine je, da ostane na dnu morja, torej izven območja iskalcev min, ter se premakne, oziroma divigne šele, ko zračno učinkoviti magnetični sile, ko se mini približajo ladja z železnim oklopijem. Tudi se mina hitro dvigne in ostane kake tri metre pod

vodno površino ter eksplodira pri dotiku s spodnjim delom trupa ladje. Ako ladja nima posebnih varnostnih mrež, poženejo magnetične sile mino naravnost v najbolj občutljivi del ladje pod stroji. Eksplozija uniči na mah stroje, voda vdere v ladjo in v nekaj trenutkih je ladja pod vodo.

»Daily Express« pravi, da tajnost tega orožja ni v celoti tajnost, kajti strokovnjaki angleške admiralitete so že proučili možnost za obrambo proti magnetičnim minam. Učinkovitost magnetičnih min bo trajala nekaj časa, toda ne d lvo kakor podmorniška vojna ni trajala dolgo. Magnetična mina je strašovitno orožje, toda je slepo orožje. Magnetična mina ne razlikuje tovornih ladij od vojnih ladij in ne sovražnih ladij od nevtrálnih.

Angleži na imajo še mnogo bolj strašovitno orožje, kakor zatruje »Daily Express«. Angleška admiraliteta ima orožje, ki ga je izumil v prejšnjem stoletju lord Dundonald. Orožje se imenuje »Dundonaldov rušilec«. Učinki tega takreka angleškega orožja so tako strašni in nečloveški, da d lvo nobena angleška vlada ni dala dovoljenja za uporabo tega orožja.

Nove žrtve nemških min

London, 24. nov. s. (Reuter) Včeraj sta bili potopljene še dve angleški ladji in si-

cer 315 tonski lovilec min »Aragónica«, s katerega pogrešajo štiri člani posadke, ter parnik »Lowland«, ki je ostal žrtev napada v Severnem morju. S tega pogrešajo devet članov posadke, pet pa so jih rešili. Skupno je bilo včeraj objavljenih osem izgub ladij. Od tega je bilo pet angleških, ena nevtrálna in dve francoski ribiški ladji. Skupno je bilo na teh ladjah 51 žrtev.

Angleško svarilo inozemskim ladjam

London, 24. e. Angleška admiraliteta je izdala svarilo vsem inozemskim ladjam, da med 51. in 54. stopinjo zemljepisne širine ne pristajajo v angleških lukah, ker je morje ogroženo od min.

Nemci spuščajo mine s padali

Kodani, 24. nov. e. Prebivalstvo zapadne danske obale je včeraj javilo d pisniškom kodanjskih listov, da je nad Severnim morjem opazilo sumljive poletne nemških letal, ki so na morje spuščala majuna padala.

Letalski strokovnjaki sodijo, da gre za nov način spuščanja min v morje. Ta način polaganja je mnogo uspešnejši kakor če mine polagajo podmornice in tudi mnogo bolj nevaren za ladje.

Haška konvencija prepoveduje, da bi se na mednarodnih progah polagale mine, toda Nemčija je izjavila, da se mora na ta način boriti proti angleškemu sistemu spremljanja ladij in poostrene blokade.

London, 24. nov. AA. (Reuter) Smatra se, da magnetične mine mečejo letala s posebnimi padali na katere so mine pritrjene. Tako se tolači dejstvo, da so mine prispele do vzhodne angleške obale.

London, 24. nov. AA. (Reuter) V zvezi s pojasnitvijo, odkod naj pridejo v bližino britanske obale magnetne mine, se je zvedelo, da so bili prebivalci bližnjih vasi obale v Essexu v sredo priče letalskega pohoda. Priče izpovedujejo, da sta dve veliki črni letali leteli zelo nizko nad vodo. Na vrhu nekakega letala se je skozi njegovo stekleno streho lasno videala svetloba. V deli smo privoedujeto priče, mnogo črnih predmetov, ki so padali iz letala. In vsak trenutek pričakovali eksplozije. Toda nič se ni zgodilo. Letalo se kotarila nad morjem dokler jih ni na letem našel reflektor, nakar smo zaslišali močne love. Sodiijo, da je mina obsejena na letalo s posebno ključko in da to letalo smeti prav tako kakor smeti črna črna. Ta mina se izredno lahko in nabit z nenavadno močnim razstrelivom in jih letalo lahko prenese zelo veliko.

Iz notranje politike

PRVI DEL SPORAZUMA JE ZAKLJUCEN

»Hrvatski dnevnik« objavlja ob prillid dr. Mačkovega obiska v Nišu uvodnik, v katerem poudarja politični pomen tega obiska ter piše med drugim:

Dragiša Cvjetković je ugotovil, da je prvi del skupnega sporazuma končan. Treba bo torej uresničiti tudi drugi del programa. Gre namreč za to, da se rešijo tudi ostala nerešena vprašanja, ki so mnogo enostavnejša sedaj, ko je opravljen veliki del dela. Predsednik vlade se ni podrobneje izrazil, za katere posle gre, vendar le nedvomno imel v mislih vrsto vprašanj, ki v enaki meri zanimajo hrvatsko in srbsko javnost. S svoje strani bi posebno opozorili na potrebo odstranitve vseh vzrokov, ki so v zadnjih dneh dali povod za čisto vznošljive polemike. Če smo stopili na novo pot, je treba iti po njej do konca. Treba je udušiti vsa žarišča, iz katerih bi mogli pozneje izbruhniti požar medsebojnih bojov.

SHOD ZA ŽENSKO VOLILNE PRAVICE

Šnolč je bil v prostorih velike dvorane inženjerskega doma v Beogradu ženski shod, ki se ga je udeležilo nad tisoč žensk. Šlo je za zahteve ženske volilne pravice. Shod je otvorila v imenu uredništva »Zena« danas gospa Olga Simotijević, ki je po kratkem uvodu poudarila namen shoda, glavna govornica pa je bila gospodinja Milena Atanasovska, svetnica ministrstva socialne politike in narodnega zdravja, ki je v daljšem govoru razložila zahteve žensk. Govorila je še več drugih zastopnic in tudi delegatke iz Vojvodine, nakar je bila sprejeta resolucija, ki obsega tri točke.

Resolucija v glavnem zahteva popolno enakopravnost žensk pri plačah in mezdah za enako delo, zaščito žene pri delu in polno zaščito materinstva, dalje priznavanje enakopravnosti ženi v vsem javnem življenju, zlasti se pa zahteva enakopravnost pri vseh volitvah v zakonodajni in samoupravni tolesi. Končno zahteva resolucija od vlade, da se v novi volilni zakon za Narodno skupščino uvrsti tudi aktivna in pasivna volilna pravica za vse ženske in sleer pri svobodnih in tajnih volitvah.

ZA DEMOKRATIZACIJO DRŽAVE

V demokratskih državah je parlament ona ustanova — piše »Hrvatski dnevnik« — preko katere govori narod, tedi parlament mora biti pravi izraz volje in razpoloženja in narodne volje. Ne more biti parlamentarna država brez svobodnih volitev in brez narodne suverenosti. Ako se torej hoče ustvariti končni in popolni sporazum med Hrvati in Srbi, ni raje tako eni kakor drugi dobiti svoje pravo narodno predstavitvišvo. Hrvati imamo sedaj svo o banovino Hrvatsko, v kateri še niso vsi hrvatski kraji, ki pa vs buje jedro hrvatske. Zelmo, da postane ta naša Hrvatska demokratska država, kjer naj se sili besoda in vidi volja njenega prebivalstva.

ZAPLENBE V ZAGREBU

Državno pravdnštvo v Zagrebu je oddrilo zaplenbo letaka z naslovom »Hrvatski javnostnik, ki se začneja z besedami »Na hrvatskem vseučilišču in se konča s »suverenosti«. Letak so podpisali hrvatski nacionalistični vseučilišni omladinci. Nadalje je zaplenjen letak z naslovom »Odporno pismo vsej hrvatski javnosti« (o ponovnem krvavem napadu franko-fašistov na univerzo). Raven tega je državno pravdnštvo zaplenilo brošuro »Angleška bela knjiica o postopanku z nemškimi državljani v Nemčiji od 1938—1939.« Brošura je izšla v Zagrebu.

NEMSKI KMETJE V BANATU SE NOČEJO SELITI

Novosadski »Dan« poroča iz Pančevaa »da sedaj se more z gotovostjo trditi, da gredo Heim ins Reich pri južnobanatskih Nemcih in imelo uspeha. Ugotovljeni so primeri, da so se posamezniki, ki so bili prej madžarizirani, ki pa so se zaradi nacionalnosoocialistične propagande ponovno priznali za Nemce, zopet začeli izdajati za Madžare. Neke kmetije, do sedaj članai Kulturbunda, so izstopili iz organizacije, ker nočejo zapustiti Jugoslavije. So na tudi slučaj, ko se posamezniki Nemci prijavljajo za prestop v pravoslavje.«

SRBSKI NARODNI SVETI

Glede na novi politični svetovi so bila ta dni po vsej Bosni in Hercegovini skupna zborovanja srbskih društev. Taka zborovanja so bila v Sarajevu, Tuzli, Banjaluki, Dobruju in mnogih drugih krajih, kjer so osnovali povsod srbske narodne svete, ki imajo izvenfrankarski in čisto narodni srbski značaj.

IZMENJAVA POLITIČNIH OBSOJENCEV

Zaradi prenosa kompetenc civilnih oblasti na banovino Hrvatsko so bili razdeljeni tudi jetniki po kaznilih. Tako je bilo iz mitroviške kaznilnice iz oddelka za politične jetnike poslano v Lepoglavo 15, iz Lepoglave v Mitrovico na 7 političnih jetnikov. Sedaj je v kaznilih v Sremski Mitrovici 74, v Lepoglavi 20, v Mariboru pa 3 politični jetniki. Toda ta razdelitev še ni definitivna. V mitroviškem političnem zaporu je bil tudi mizar Josip Polje iz Zagreba, ki je bil po odhodu Dragoljuba Jovanovića edini jetnik custodine honeste. Sedaj ho ta zapor, ki je edini še v rase v naši državi, preurejen za namestitve sodne straže.

Za obnovo češkoslovaške in Poljske

V Parizu je bila podpisana pogodba, ki naj jamči za vstajenje Češkoslovaške — Čsl. naročni odbor iz 5 Čehov in 3 Slovakov — Tudi Anglija priznala ta odbor — Poljska vlada je dobila v Franciji ozemlje s pravico eksteritorialnosti

Pariz, 24. nov. e. Hkrati ko so se v Pragi odpravili krvavi dogodki, je v Parizu izšlo uradno poročilo o podpisu p.g.dbe, ki sta jo podpisala preusidnik viaue Daladier in bivši češkoslovaški poslanik Osušk. Pogodba jamči, da bo Francija po končani vojni češkoslovaško državo obnovila. Uradno poročilo pogodbe našteva pravne razloge zakaj niti Francija, niti Češkoslovaška ne moreta priznati sedanjega stanja, ne protektorata, niti drugih odlokov, ki jih podpisuje dr. Hacha.

Ustanovljen je bil po eben narodni odbor, ki se imenuje češkoslovaški komite in bo zastopal interese Češkoslovaške. Odbor šteje 5 Čehov in 3 Slovake. V odboru so med drugimi dr. Beneš, dr. Osuški, general Ingr, msgr. Šramek, general Vlejš, dr. Utrata, znani urednik Rídka in Slavík. Slovaki so Osuški, Slavík in general Vlejš.

Francoska vlada je narodni odbor priznala kot ustanovo, ki naj izvede pogodbo od 2. oktobra 1939.

London, 24. nov. e. Ko je francoska vlada službeno priznala češkoslovaški komite s sedežem v Parizu, se je pr e k v alo tudi od angleške vlade podobno priznanje. Toda formalni sklep o tem v Londonu še ni bil storjen, da si glede na skupne cilje francoske in angleške zunanje politike lahko pričakuje, da bo tudi Anglija priznala ta odbor.

Pričakujejo, da se bo češki odbor obrnil na nevtralne vlade, ki se niso priznale protektorata, da bi tudi one priznale komite. V prvi vrsti prihajajo v poštev Zedinjene države, kjer še vedno izvršujejo svoje posle konzulati češkoslovaške republike in pa Sovjetska Rusija, kjer češkoslovaški poslanik Firilinen uživa vse diplomatske pravice in ga vedno vabijo na vse uradne in diplomatske prireditve.

Poljska vlada v Angersu

Pariz, 24. nov. e. Poljska vlada se je preselila v Angers. Ob tej priliki ji je bil simbolično na slovesen način i ročen del ozemlja, na katerem bo do ko ra vojne uživala pravico eksteritorialnosti. Na to ozemlje se je preselila vsa poljska državna administracija ter vsi poljski diplomatski zastopniki.

Poljska vlada je imela učinki v Angersu svojo prvo sejo. Na seji so bili sprejeti sklepi glede organizacije poljske armade v Franciji. N vinarjem te ministriški predsednik general Sikorski izjavil, da je Poljska sedaj v veliki stiski a da bo soti obnovljena v vsem svojem obsevu in čistju. Pred sejo vlade so se člani kabineta udeležili službe boje, kateri so prisostvovali tudi polonjski Valke Britanije, Francije in Zedinjenih držav.

Zavezniki proti Habsburžanom

Rim, 24. nov. e. Državni podtatinik angleške vlade je izjavl v sp d n j m zborniku, da so vse vesti in informacije, češ da bo Anglija obnovila retavracijo Habsburžanov, popolnoma neresnične. Anglija in francoska vlada nista nikdar dali v tem pogledu nikakih garancij.

Varšavski župan interniran

London, 24. nov. i. Reuter javlja, da je bil v zvezi z zadnjimi upori v Varšavi,

kjer je bilo zaradi nemirov ustreljenih 10 ljudi in mnogo aretiranih, prijet tudi južnaški župan mesta Varšave Starcinski, ki so ga Nemci odpeljali v koncentracijsko taborišče v Dachau.

Vlada nacionalnega preporoda v Rumuniji

Vlado sestavlja Tatarescu, ki je dobil nalog, naj zbere vse osebnosti, ki podpirajo politiko kralja Karola

BUKARESTA, 24. nov. e. Po ostavki ministra za nar. gospodarstvo Bojuja je nastala kriza celokupne vlade in posledica tega je bila demisijska Argetoianovega kabineta. Ministrski predsednik je dopolne kralju podal ostavko svojega kabineta. Ostavka vlade je izzvala v vsej državi precejšnje presenečenje.

Ob 16. je kralj sprejel v dvoru kronake svetnike. Poleg prof. Cuze in predsednika vlade Argetoianu so vsi kronski svetniki konferirali s kraljem Karolom, ki je ob 18.45 iz dvorske pisarne izdal komunikc, ki pravi, da je kralj drugič pozval svetnika Georga Tatarescu in mu poveril sestavo nove vlade.

Tatarescu je v svojem stanovanju sprejel člane bivše vlade in politične prijatelje. Liste nove vlade bo sestavljena in znana šele danes popoldne ali pa popoldne. Po pozitivnih obvestilih, ki so se dobila snodi, zatrjujejo, da bo Tatarescu dobil tudi resor zunanjega ministrstva, a Cenzikov bo imenovan za finančnega ministra. Constantinescu pa bo prevzel resor ministrstva za narodno gospodarstvo. Znano je tudi, da bodo vojni ministri, ki so bili člani dosedanje vlade, ostali na svojih resorih.

Zvečer je Tatarescu izdal osebno obvestilo tisku, ki se glasi:

Povodom ostavke vlade, ki ji je bil na čelu kronski svetnik Konstantin Argetoianu mi je Nj. Vel. kralj Karol poveril nalogu, da sestavim novo vlado v okviru fronte nacionalnega preporoda. Upam, da se mi bo posrečilo izvršiti to visoko nalogo.

Kako je prišlo do krize

BUKARESTA, 24. nov. s. (Havas). Kakor se je naknadno izvedelo, je prišlo do krize rumunske vlade zato, ker je na seji vlade v sredo ministrski predsednik Argetoianu zagovarjal stališče, naj vlada čim bolj opusti nemškimi gospodarskim zahtevam. Večina članov vlade se je izrazila proti predlogom ministraškega predsednika. Trgovinski minister Bojuj je podal ostavko. S tem je bila kriza otvorena. Zvečer se je še izvedelo, da se je nemška trgovinska delegacija prišla odpravljati na odhod.

Nova vlada bo skušala utrditi politiko nevtrálnosti Rumunije ter se zavarovati proti vsem poskusom kršitve rumunske neodvisnosti in integritete.

Posvetovanja pri Hitlerju

Včeraj je kancelar Hitler vsem vodilnim oficirjem nemške vojske dal navodila za nadaljevanje vojne

CURIH 24. nov. s. »Neue Zürcher Zeitung« poroča, da so se včerajšnja posveta vanja pri kancelarju Hitlerju udeležili vsi vodilni oficirji nemške vojske, mornarice in letalstva, kakor tudi vodilni člani stranke. Skupno je bilo navzočih okoli 120 oseb. Nemško uradno poročilo pravi samo, da je dal kancelar Hitler ob tej priliki navodila o nadaljevanju vojne. Podrobnosti sestanka čuvajo v največji tajnosti. Vsekakor pa je treba sestanko pripisovati poseben pomen, ker je znano, da je bila zad-

nja silna konferenca tik pred začetkom poljske kampanje v Berchtesgaden.

BRUSELJ, 24. nov. s. (Belga) Ministrski predsednik Pierlot je včeraj sprejel predstavnike belgijskih listov. Izrazil jim je za hvalo vlade za pomoč časopisja. O vojskem položaju je dejal, da je za Belgijo neizpremenjen. Diplomatski položaj pa je zopet tak, kakršn je bil pred vznemirljivo periodo, ki je trajala od 8. do 11. novembra.

Roosevelt:

Prihodno pomlad ne bo več vojne

Warn pings, 24. nov. AA. (Havas) Ka kor vsako leto je tudi letos predsednik Roosevelt prisostvoval banketu, ki ga je priredila v Warnspringu ustanova, ki skrbi za bolnike, ki imajo otroško paralizo. Banketa se je udeležilo okoli 350 povabljenecv.

Predstnik Roosevelt je v svojem govoru izjavl med drugim, da prihodno pomad ne bo več vojne. Dočal je še, da upa, da bo v primeru, če bi le še trajala vojna, prišel spet v Warnsprings, kjer bo pr žve nekaj časa na dopustu. Predsednik je pri tej priložnosti spomnil na to, da je preteklo leto, ko je odhajal iz Warnspringa, izjavil pred veliko množico, ki ga je pozdravljala na postaji, da prda jeseni spet v Warnsprings, če ne bo dotlej vojne.

Lsti so objavili o teh izjavah številne članke, v katerih komentirajo Rooseveltove besede.

Ruski pogoji Čanekajšku

SANGHAI, 24. nov. s. (Havas). V Cungk je došel poseben odoslanec ruske vlade, ki je stavil maršv Čanekajšku pogoje, pod katerimi je Rusija pripravljena podprati Kitajsko. Eden izmed pogojev je, da ustanovi ruska vojska v Kitajski svoja oporišča.

Angleški letalci sestrelili 7 nemških letal

LONDON, 24. nov. s. Letalsko ministstvo je izdalo pozno poročilo, v katerem notruje, da so angleški letalci včeraj nad zadnjo fronto sestrelili sedem nemških letal. Sed od teh jih je padlo na francosko ozemlje, eno pa na nemško. Dve tina Heinkel in eno še neidentificirana tina Vsa letala so bila sestreljena v individualnih borbah v višini okoli 700 m. Eno angleško letalo je moralo zasilno pristati. Rusiji je bilo lažje opazkovano. Angleško letalsko moštvo ni imelo izjuh. Dva nemška letalca sta se rešila s padali.

Strojna ta bila v sedmih dveh sestreljenih 15 nemških letal.

Demobilizacija ruskih rezervistov

Moskva, 24. nov. br. Avenetia. Taa je objavila poročilo, v katerem notruje, da so bili že mnogi rezervisti, ki so anolavali pri intervenciji na Poljskem, demobilizirani. Demobilizacija poljskega narodnega števila v Moskvu so se malena že porazum normalizirala. Nakladna meta med Poljsko in Rusijo pa ostanejo zaenkrat še zaprte.

Ostavka angleškega ministra

Amsterdam, 24. nov. AA. (DNB) Angleški poštini minister lord Winterton je odstopil. Svoj odstop utemeljuje z zasebnimi razlogi.

Curih, 24. novembra. Beograd 10, Pariz, 2.665, London 17.41, New York 4.46, Bruselj 73.80, Milan 22.50, Amsterdam 236.65, Berlin 178.62, Stockholm 106.25, Oslo 101.37, Kopenhagen 86.10, Sofija 5.40.

Politične stavke proti Jugoslaviji

Nemški železničarji so bili v prvih časih po prevratu nevarnejši od Schutzwehrovcev

Maribor, 23. novembra

Čeprav smo si mogli le v bežnih obrisih ogledati razorožitev mariborske Schutzwehr ali »Zelene garde«, vendar je bila naša celotna slika dovolj jasna, da smo brez pretiravanja s ponosom občudovali tako sijajno uspehi Maistrov razorožitveni načrt.

Čim pa to, samo na omenjeno »gardo« omejeno sliko, še izpopolnimo z vprašanjem, kako so se v prvi dobi prevrata zlasti oni v Mariboru živeli nemški železničarji vedli, oziroma kako so oni sprejeli naš prehod iz razvalin Avstrije v našo novo državo, tedaj moramo še danes po 21 letih naravnost strmeti, da je vse to samih ogroženih preprosto ogromno delo sploh mogel obvladati v glavnem vendar le en sam človek, pa čeprav s pomočjo tudi drugih narodno zavednih sorcev. To ni bilo več le narodno, le junško, marveč to delo je bilo — heroično! Zlasti še, če ga premostrimo v najožji povezanosti z vsemi ostalimi posli, kakor jih je nepredvidoma uro za uro, dan za dnem prinašala in še prav posebno nagradila v Mariboru kot važni prometni postojanki na vse štiri vetrove.

Že pred prevratom so imeli v Mariboru živeli Slovenci ponovno priliko ugotoviti,

da so bili nemški železničarji veliko bolj zagrizeni sovražniki vsega, kar je dišalo po slovenskem, kakor pa mariborski Nemci sami. Pri tem pa je bilo še najbolj žalostno dejstvo, da je bila med njimi pretežno večina slovenske krvi, da pa so se — čim so prišli v Maribor — ponemčurili popolnoma, v kolikor se niso že prej. Da je pri tem igrala odločilno vlogo tudi surova sila, o tem se bomo lahko prepričali tekom prihodnjih razprav, zlasti one o slovenskem železničarskem štrajku dne 29. novembra 1918.

Pokličimo si v spomin sliko iz onih prvih dni ob koncu oktobra l. 1918, ko se je po posebno ob glavni progi pojavil prvi divjal val z bojišč vračajočega se vojaštva. Bodimo — ko sodimo — že vnaprej pravični! Priznajmo vsaj danes, da ni še nikdar padlo prej tako nadčloveško breme na železnico, kakor baš tiste kritične dni prvega napada in sicer breme za mrtvi in živi železniški material. Nadčloveško je bilo to breme za železniško osebo, tudi če bi se bil promet mogel vršiti saj v skrajnih mejah normalnosti. To, kar je takrat preobremenjalo železnice, pa niso bili več ljudje po božji podobi ustvarjeni, nego je bila to kakor podivjana živina, ki pozna samo en cilj: domov! Na vsak način domov! Bilo

kakor že. Koliko teh prav za prav pomembnih vrednih rečev je tudi v bližini Maribora obležalo strašno razmerjenih na železniških progah — vsi pa samo žrtve svoje lastne krivde.

Se luste kakor osebe na postajah, je trpelo vlakospremnost osebje od strojevodje pa do zadnjega zavora. Treba je bilo res več kakor poguma v tistem času vršiti službo vojaških transportov, zlasti na glavnih progah in poleg Ljubljane ter Zidanege mosta še prav posebno tudi v Mariboru.

V toliko moramo biti pravični tudi nam nemskim železničarjem. Še danes osebje vredno pa je, kako so oni to izredno stanje zlorabljali ne le zase, marveč tudi politično. In to slednje naravnost proti ustanovitvi Jugoslavije. Da nismo baš mi Slovenci imeli že tedaj precej močan kader svojih (narodnih) železničarjev in da niso v tistih dneh prihiteli naši Tržičani, je še danes veliko vprašanje, kako bi bilo z nami in z našo Jugoslavijo.

Če nihče drugi, v Mariboru je že pred temi dogodki tudi na to najhujšo nevarnost mislil — takrat še naš major Maister.

Kako potrebno je bilo to uvodno pojasnilo, bodo pokazale nadaljnje razprave.

valo. To so obenem tudi prve večje Jakobove slike na steno. Dekoracije je oskrbel verjetno slikar G. Cmekar.

— Še en požar. Lani dan, ko je strahovit ogenj uspešili dolni del vasi Žitkovci ob madžarski meji, je izbruhnil tudi požar v Vadarcih. Gorelo je pri posestniku Francu Kiselaku. Ogenj je nastal v gospodarskem poslopiju in se kmalu razširil na avinjak in na krov stanovanjske hiše. Silen veter je tudi tu oviral gašenje, tako da so imeli domači in okoliški gasilci polne

roke dela, da so omejili požar in rešili spodnje prostore stanovanjske hiše. V gospodarskem poslopiju je pogorelo 15 centov sena, v dvorani pa 5 kub. metrov drv. Škoda cenijo na 30.000 din, posestnik Kiselak pa je bil zavarovan le za 6000 din. Vzroka požara niso mogli ugotoviti.

— Nogo je zmečkal voz za prevažanje gramozu delavcu Francu Kumriču iz Turjankega vrha, ki je zaposlen pri gradnji mosta v Petanjeh. Vzrok je nesrečno naključje.

Mariborske in okoliške novice

— Naše tekstilno delstvo. Tukajšnja »Delavska politika« poroča v številki 134: »Že pred slavnostno poročilo, ki ni bilo na razpolago dovolj deviz, še mnogo večje pomanjkanje delovni sile je nastalo, ko je prišla delovni angeloško francoska blokada na morju. O tem vprašanju so razpravljali že razne ankete in konference. Tudi razno dnevno časopisje se je bavilo s tem vprašanjem in so nekateri listi že celo poročali, da bo skoraj na razpolago dovolj deviz, s tem pa da bo odpravljeno tudi pomanjkanje surovin zlasti za tekstilno industrijo. Vse te vesti pa so neresnične in jih najbolj zanika dejstvo, da na tisoče tekstilnih delavcev v Sloveniji ni polno zaposlenih. Prav tako so neresnične vesti, da je pri nas dovolj preje na razpolago in jo je treba le nabaviti. Informirani smo se pri tržakih, ki že tedne in tedne ne morejo obratovati normalno, ker ni preje, dasti ji je cena poskodila od 18 na 35 din do 40 din. Verjetno je, da je v naši državi še kje kaj preje, da se pa skušajo nekateri okoristiti in zato čakajo s prodajo, dokler bodo cene preje še bolj poskodile. Nekateri tovarne porabijo sproti vsak zaboj preje, ki si jo morejo nabaviti. Kljub temu, da imajo te tovarne dovolj naročil, niso v stanju polno obratovati, ker jim primanjkuje preje, ki bi jo radi nabavili celo za pretirano ceno 40 din, ako bi jo le dobile. Naj bodo vzroki pomanjkanja surovin že kjer koli, dolžnost vseh v postev prihajajočih činitev je, da se to vprašanje reši in da bo tekstilna industrija dobila na razpolago potrebne surovine ter mogla polno obratovati. Že večkrat smo podarjali da med tekstilnega delstva v nekaterih tovarnah pri polni zaposlitvi niso zadostovale za življenje, med tem pa je silno narasla draginja, ogromno tekstilnega delstva pa dobiva zaslužek le za tri dni v tednu. Med tekstilnim delstvom opravljeno narašča silno nezadovoljstvo, ker se njegov položaj iz dneva v dan poslabšuje, v tolažbo pa dobiva le obljube, ki se jih bodo tudi najbolj potrpežljivi delavci sčasoma navadili.

decembra črki Ka in Ko. 4. decembra Kr do Kz. 5. decembra črka L. 6. decembra črka M. 7. decembra črki N in O. 9. decembra črka P. dne 11. decembra črka R. 12. decembra črka S. 13. dec. črki S in T. 14. dec. črki U in V. dne 15. dec. črki Z in Z. Vsako mora prineseti s seboj knjižico, s katero prejema podporo.

— Športne novice. V nedeljo 26. novembra dopoldne bo v Kinu kavarni izredni občni zbor mariborskega košarskega podzveza, za katerega je zlasti v košarskih krogih izredno veliko zanimanje.

— Kakor vsko leto, tako tud letos priredi Sokol Maribor Matice dne 30. novembra v Sokolskem domu teledavno akademijo, na kateri bodo sodelovali vsi oddelki. 88. M.

— Zopet 10. letnica rodnina izkopana. Danes so na starem pokopališču zopet izkopali 10 (ali še več) člansko rodnino Nasko, znano po življenju in še danes živcem podžupanu — zadnjem pod gospodstvom mariborskih Nemcev. Kakor Ogrizkove so tudi te prenesli v novo grobnico na Po-brežju, izpraznjene rakve pa v grobnici zasuli z zemljo. V tej družini se nahaja tudi Radica, potem Tschelbich, Tappeler in Supan. Izkopavanje največjega obsega bo ono šolskih sester (nad 60) in oo. frančiškanov (nad 10).

— Joženske gasilske vaje. V nedeljo med 9. in 10. dopoldne ima mariborska gasilska četa svoje običajne ježenske gasilske vaje. Vaja se bo vršila na podlagi predpostavke da je v mestu pokvarjen vodovod in da ni mogoče črpati vode iz vodovodnega omrežja ter da je tudi odvodnala elektrici napeljava. Ob tej priliki bo prikratk napravljen po žukus razmetitve gasilskega orodja po raznih delih mesta ter alarmiranje in pozivanje brez običajnih alarmskih naprav, oziroma zvonjenja. Za vajo je v strokovnih gasilskih krogih, pa tudi sicer živahno zanimanje.

— Predavanja. Drev ob 20. je v Ljudski univerzi predavanje univ. prof. dr. L. Hauptmana iz Zagreba o temi: »Revolucija in militarizem«. Društvo »Sola in dom« vabi stare na predavanje, ki bo v ponedeljek 27. novembra ob pol 8. zvečer v mali dvorani Narodnega doma. Predaval bo prof. dr. Janko Kozjak o učenju tujih jezikov.

— Brat nad brata. V Nedolah je dne 18. maja t. l. navail 44letni posestnik Stefan Jus na svojo brata Franca ter ga tako zmikastil, da je dobil poškodbe po vsem telesu. razen tega mu je zlomil tudi več reber. Stefan Jus se je moral zaradi tega zagovarjati pred mariborskim okrožnim sodiščem. Bil je obsojen na 20 dni strogega zapor.

— Kam? Zasebnica Elizabeta Drozg iz Seince ob Dravi je prijavila mariborski policiji, da je pred dnevi odšla od doma njena 16letna hčerka Marja Drozg, ki se odtlej ni več vrnila. Za pobeško deklico polveduje sedaj policija, ker je mati izrazila domnevo, da se hčerka potepa po Mariboru.

— Razne novice. Zasebnica Antonija Rišavi stanujoča v Cankarjevi 14, je izgubila med frančiškanskem cerkvi v Glavnem trgom 4000 din vreden briljantni uhan. — Upokojenemu orožniškemu naredniku Francu Justniku, stanujočemu v Alžavci ulici 24, je došel še neznan zlikovec ukradel iz kuhinjske shrambe več steklenice vkuhanega sadja in sočivja. — Na Kralja Petra trgu je neki motoklist podrl na tla 78letnega preučiškarja Ivana Tuška s Pobrežja, ki je pri padcu dobil poškodbe na glavi. — V Ulici kneza Kocija se je splašil konj, ki je v divjem tempu zdirjal proti Glavnemu trgu, kjer je podrl na tla Andreja Habolina iz št. 11a, ki se je pejal na kolese. K sreči je Habolin dobil le manjše poškodbe po nogah. — Obratovodja Josip Ršor iz Slovenske Bistrice je med Slovensko Bistrico in Mariborom izgubil s svojega osebnega avtomobila rezervno kolo. — Na Tržaški cesti je neki dvovrtni voz začel avtomobil nozarja Ivana Tomažiča. Pri trčenju je bil avto precej poškodovan. Ključavničarjem pomočniku Rudolfo Zelenku iz Koseskega ulice 85 je izgubil 900 din vredno kolo, ki ima evidenčno številko 2-24226. — Na državnem mostu se je zgrudil onemogel kont. Mariborski gasilci so konja snet dvignili. Vozniški gasilci »Mladega hlapca Franca V., so ga s pomočjo pripadnikov živali.

Sokolski lutkovni oder v Mariboru

Začetek nove sezone v lutkovnem gledališču Sokola Matice

Maribor, 23. novembra

Nestrpno je mariborska sokolska mladina pričakovala pričetek predstav na lutkovnem oderu Sokola Matice v Narodnem domu, že pred več tedni je završalo med mladino, ko je bila napovedana prva predstava, pa potem na žalost mladine zopet odpuščena. Zato je tudi povsem razumljivo, da je za otvoritev lutkovne sezone minilo nedeljo 19. t. m. vladalo silno zanimanje in da se je mladine kar trlo v avli Narodnega doma pred spodnjo malo dvorano. Več ko polovica jih je morala oditi, ker je zmanjkalo vetopnic. Videli sem mnoge odhajati s solzami v očeh. Tolažili so jih, da bodo lahko prihodnjo nedeljo gledali isto predstavo.

Živžv med malimi gledalci, ki je vladal v dvorani pred začetkom predstave, je takoj ponehal, čim se je pričel dvigati zastor lutkovnega odra. Oči mladine so zažarele, Pa so prihajali po vrsti: dobri duhi, Jurček-sokolič, palčki, zver, čarovnik-volkodlak, čarovnica, vrag, nesrečna princesa itd., vse v začaranem gozdu. Kar je

slovesno izjavil v začetku pravice dobri duhi, se je izpolnilo: Jurček-sokolič je s svojo močno sokolsko voljo in pestjo premagal vraga, čarovnico in čarovnika in rešil začarani ljudi, premagal je laž, krivico in hudobijo, in zmaga je resnica, pravica in dobrota. Sokolsko poslanstvo! O, kako dostopne so še nožne otroške duše za takšna blagovestja!

Precejšnje število let se deluje lutkovno gledališče mariborskega Sokola Matice pod večjim vodstvom nekaterih sokolskih bratov in sester. Deluje v zabavo mladini, deluje pa tudi vzgojno za sokolske in človeške ideale. Ni to preprosta in lahka naloga, zato gre tem poštovanim sokolskim delavcem tem večje priznanje za njihovo vzgledno vztrajnost. Na mestu bi bilo, da bi jim to priznanje izkazali tudi starejši bratje in sestre, zlasti tudi vodilni funkcionarji društva, ki smo jih pogrešali pri otvoritvi sezone. Prepričani smo, da bo tudi sedaj započeta nova sezona rodila lepe uspehe, kar prav iz srca želimo!

(Batinič 25, 2.32, Bössler 10, 1.95). Komauer: Jurček 200:84 (Komauer 20, 3.28, Jurček 10, 1.38), Has: Jurček 200:139 (Has 15, 2.82, Jurček 12, 1.96). Has: Pajnkovič 200:157 (Has 14, 2.74, Pajnkovič 10, 2.14), Jurček: Pajnkovič 200:161 (Jurček 14, 2.14, Pajnkovič 9, 1.73), Zavrstnik: Strniša 300:182 (Zavrstnik 33, 6, Strniša 21, 3.64), dr. Irgolič: Komauer 200:198 (dr. Irgolič 13, 2.40, Komauer 23, 2.39), Zupancič: Strohmaier 300:227 (Zupancič 27, 4.41, Strohmaier 16, 3.34), Puch: Tobias 300: 216 (Puch 19, 3.80, Tobias 14, 2.74).

Kakor je iz rezultatov razvidno, so nekateri tekmovalci v prav dobri formi in tudi dobro izvežebani. Škoda je le, da se turnir ne vrši na predpisanih velikih mizah, kakor jih imajo n. pr. v Ljubljani, Zagrebu in drugih mestih. Zaradi pomanjkanja velikih turnirskih biljardnih miz se tudi ne morejo odigrati n. pr. medmestne biljardne tekme, ker so pač pravi biljardni mojstri navajeni igrati na velikih mizah, ki jih pa zaenkrat v Mariboru še nimamo.

Mariborsko gledališče

Petek, 24.: Zaprt.

Sobota, 25. novembra ob 20.: Celjski grof. Je. Zn. žane cene. Zadnjič.

Nedelja, 26. ob 15.: Neopričana ura. Znižane cene. Ob 20. Navihanka. Znižane cene.

»Lepa Vida« — naša narodna opera, izvira že po svojem dejanju iz starodavne narodne pesmi, spominjajoče na čase, ko so arabški pomorski roparji po našem Primorju plenili žene in dekleta. To pesem je predelal tudi Prešern, Jurčič pa jo je uporabil za svoj istoimen roman, na katerega se naslanja besedilo te opere, ki jo je sestavil znani libretist dr. R. Batka, — vglasbil pa naš skladatelj Risto Savin.

Slava 45. pešpolka

Maribor, 23. novembra

Praznik slave mariborskega pešpolka ni samo polkovni praznik, ampak je praznik vsega Maribora in tudi vsega obmejnega ozemlja. Mariborski 45. pešpolk praznuje namreč svojo tradicionalno slavo na dan, ko je general Rudolf Maister 23. novembra leta 1918 razorožil zloglasno zeleno gardo in s tem zagotovil usodo Maribora v okviru svobodne in zedinjene Jugoslavije. Vojašnica Viteškega kraja Aleksandra I. Zedinitelja je bila za današnje pomembno slavje lično okrašana in praznično prirejena. Ves dan je bilo v vojašnici veselo razpoloženje, dopoldne ob 10.30 je bila oficijelna slovesnost polkovne slave, za popoldne pa je bila napovedana vojaška veselica.

Tudi k letošnji slavi mariborskega pešpolka so se zbrala zastopstva mariborskega javnega, nacionalnega in društvenega življenja. Ni je v Mariboru pomembnejše organizacije, ki ne bi bila zastopana na današnji slavi, ki ji pripada spričo prilike našega časa poseben pomen. Seveda je bil številno zbran tudi mariborski zastavski zbor s poveljniki posameznih vojaških enot. Najprej so bili predpisani cerkveni obredi z rezanjem kolača, ki so jih opravili duhovniki posameznih veroizpovedi. V središču današnje pomembne slovesnosti 45. mariborskega pešpolka je bila slavna beseda polkovnega poveljnika in domačina današnje slave polkovnika Mihajla Božoviča. V topih besedah je prikazal pomen današnje polkovne slave ter spominjal junškega čina pred 21. leti, ko je general Rudolf Maister s svojimi hrabrimi borci razorožil zeleno gardo. Svoja izjavljaja je zaključil z vzklikom Nj. Vel. kralju Petru II. in zvišenemu kraljevskemu domu, nakar je vojaška godba intonirala državno himno.

Polkovno slavje ob času poročila se trajalo.

Podražitev kruha tudi v Mariboru

Pekli bodo kruh manjše teže

Maribor, 24. novembra

Kakor smo že včeraj kratko poročali, bodo mariborski in okoliški peki s ponedeljkom dne 27. novembra podražili kruh. Tako so sklenili pekovski mojstri na svoji seji v sredo 22. t. m. Zvišanje cen kruhu utemeljujejo pekovski mojstri s tem, češ da se je podražila moka, kvas in druge surovine za izdelavo kruha. Ta vest je globoko odjeknila zlasti v socialno šibkejših slojih našega prebivalstva, katerim je kruh glavna hrana.

Zanimivo je, da so pekovski mojstri že pred 14 dnevi zvišali cene kruha, kar pa je ostalo v širši javnosti neopazeno. Že pred 14 dnevi so namreč mariborski peki znižali težo štrucam in hlebem posameznih krušnih vrst. Prodajali so jih po štiri, oziroma 2 din za komad. O podražitvi kruha menda niti oblasti niso bila obveščena, ker so posamezni pekovski mojstri pekli kruh na lastno odgovornost in sicer manjše teže. Tudi o ponovni podražitvi kruha nismo dobili od merodajne strani, to je Združenja pekovskih mojstrov v Mariboru, nobenega obvestila, pač nam je prišel v roke nov cenik, ki je bil razposlan vsem

mariborskim in okoliškim pekovskim mojstrom.

Po novem ceniku, ki stopi v veljavo v ponedeljek 27. novembra, bo stal kilogram belega kruha 4.75 (po starem ceniku z dne 9. julija 4.25), polbeli kruh bo stal 1 kg 4.35 (3.85), 1 kg črnega kruha pa 3.80 din (3.60 din). Ker pa je v Mariboru v veljavi tako zvani komadni sistem, se štruca ali hleb kruha ne bosta podražila, ampak se bo zmanjšala teža. Tako bo tehtala štruca ali hleb belega kruha za 4 din 84 dkg (poprej 94 dkg), štruca ali hleb belega kruha po 2 din bosta tehtala 42 dkg (poprej 47 dkg), štruca polbelega kruha po 4 din 92 dkg (104 dkg), štruca polbelega kruha po 2 din 46 dkg (52 dkg), štruca ali hleb črnega kruha po 4 din bo tehtal 106 dkg (poprej 111 dkg), štruca ali hleb črnega kruha po 2 din bo tehtal 53 dkg (poprej 56 dkg). Cena luksuznemu pecivu ostane ista, t. j. 50 par za komad, seveda bo tudi teža manjša. Po novem ceniku bodo tudi drobtine prodajali po kilogramih in sicer po 10 din, dočim so poprej prodajali po litrih in sicer 5 din za liter. Pečenje domačega kruha strankam ostane isto kakor doslej in sicer 2.50 do 3 din po velikosti.

Prihranki sezonskih delavcev znašajo letos okrog 62 milijonov dinarjev — Povprečni prihranek 5000 din

Maribor, 23. novembra

Na podlagi zbranih informacij je sedaj že mogoče vsaj v glavnem oceniti skupne letošnje prihranke naših sezonskih delavcev. Zaslugek sezonskih delavcev in delavk sicer ni isti. Ravna se pač po tem, ali je delavec vršil akordno delo ali pa ga ni vršil, nadalje ali je bilo to akordno delo samo začasno ali pa je trajalo vse čas sezonskega dela. Vsekakor pa je možno sklepati, da pride povprečno na vsakega našega sezonskega delavca letos prihranek okoli 5000 din. Če računamo, da je na sezonsko delo v tujino 12.500 naših sezonskih delavcev, dobimo skupno vsoto prihrankov 62 milijonov 500.000 din, ki bodo pozitivali denarni otok v našem gospodarstvu. Pretežna večina prihrankov gre v naše Prekmurje, saj je kade našega sezonskega delavstva po večini iz Prekmurja.

ja, odkoder je šlo letos na sezonsko delo v tujino okoli 10.000 ljudi.

Drugi letošnji večji transport z vračajočimi se sezonskimi delavci in delavkami prišle v Maribor v soboto popoldne. S sobotnim transportom pride okoli 600 sezonskih delavcev in delavk, med katerimi so po večini naši Prekmurci, pa tudi sezonski delavci iz zagrebškega in somborškega okoliša. Od nedelje naprej pa se bodo vrstili vlaki s sezonskimi delavci tako, da bo prišel v Maribor vsak dan en vlak. Vsi sezonski delavci bodo dobili na tukajšnjem glavnem kolodvoru poročilo guljažev juhe s krompirjem in štruco kruha. Okrepčilo in pogostitev gre na račun zagrebškega izseliškega komiteja, ki plača za osebo 4.20 din za okrepčilo.

Preizkušnja mariborskih biljardistov Tekmovanja za biljardno prvenstvo Maribora bodo trajala še osem dni

Maribor, 23. novembra

V kavarni Jadran se zbirajo večer za večerom pripadniki biljarne igre, da prisostvujejo letošnjemu tekmovanju za biljardno prvenstvo Maribora, ki ga je tudi letos organiziral zagin delujoči Mariborski biljardni klub. Zanimanje za biljardno igro narašča v Mariboru leto za letom, kar dokazuje med drugim udeležba pri letošnjih prvenstvenih tekmovanjih. Dočim je lani tekmovalo za prvenstvo Maribora le 14 tekmovalcev, jih tekmuje letos 22, ki so razdeljeni v 3 skupine. V prvi skupini tekmujejo tako zvani sasi, ki igrajo na 500 ptoentov, v drugi skupini tekmujejo na 300, v tretji pa na 200 ptoentov. Tek-

movanje bo trajalo še okoli 8 dni. Dosedanji rezultati so naslednji:

Bender: Poš 500:195. Bender je napravil največje serijo 99 ptoentov povprečni količnik 15.15. Poš pa 24. oziroma 5.99. Lepej: Koser 500:421 (Lepej je napravil največje serijo 117, povprečni količnik je 10.92, Koser pa 41, oziroma 8.58). Gajšek: Keren 300:225 (Gajškova največja serija je bila 23, povprečni količnik 3.20, Keren 19, oziroma 2.40), Strniša: Puch 300:296 (Strniša 28, 4.61, Puch 37, 4.54), Batinič: Panjkovič 200:195 (Batinič 14, 2.53, Panjkovič 20, 2.47), Pajnkovič: dr. Irgolič 200:181 (Pajnkovič 15, 2.94, dr. Irgolič 18, 2.66), Batinič: Bössler 200:195

Iz Prekmurja

— Na šolah ni učiteljev. Učiteljsko soboško okraja je na svojem zadnjem zborovanju pretresalo tudi preče vprašanje izrazitih učiteljskih mest, ki jih je v cel državi banovini okrog 100. Od tega številca jih 31, ali blizu tretjina odpade na murskosoboško srez. Tisti, ki so merodajni za te zadeve, bodo vendar že enkrat morali korenito rešiti to vprašanje. Obmeja mladina ima zaradi pomanjkanja učiteljskih moči okrnjen pouk, učitelji, ki morajo nadomestovati manjkajoče učne moči, pa so preobremenjeni z delom. Na naši severni meji bi pač ne smeli dopustiti tako obupnih pogojev, ki jih imamo v cel državi. Naše učiteljske moči morajo biti na nacionalno utrditve meje. Te pomanjkljivosti tudi niso v skladu s našim narodnoobrambnim delom, ki bo prazno vse dotlej, dokler ne bo na šolah dovolj učiteljev za vzgojo nove generacije.

— Nove slikarje v cerkvi sv. Šebesta na nad Petarčevu je oskrbel prof. risanja na sotoški gimnaziji g. Karel Jakob. Umetnik je uporabljal predvsem domače motive in je dal s njimi cerkvi odraz prave domačnosti. Vprav zato so slike všeč ljudstvu, ki je tako slikarju tudi zahte-

vali. To so obenem tudi prve večje Jakobove slike na steno. Dekoracije je oskrbel verjetno slikar G. Cmekar.

— Še en požar. Lani dan, ko je strahovit ogenj uspešili dolni del vasi Žitkovci ob madžarski meji, je izbruhnil tudi požar v Vadarcih. Gorelo je pri posestniku Francu Kiselaku. Ogenj je nastal v gospodarskem poslopiju in se kmalu razširil na avinjak in na krov stanovanjske hiše. Silen veter je tudi tu oviral gašenje, tako da so imeli domači in okoliški gasilci polne

— Naše tekstilno delstvo. Tukajšnja »Delavska politika« poroča v številki 134: »Že pred slavnostno poročilo, ki ni bilo na razpolago dovolj deviz, še mnogo večje pomanjkanje delovni sile je nastalo, ko je prišla delovni angeloško francoska blokada na morju. O tem vprašanju so razpravljali že razne ankete in konference. Tudi razno dnevno časopisje se je bavilo s tem vprašanjem in so nekateri listi že celo poročali, da bo skoraj na razpolago dovolj deviz, s tem pa da bo odpravljeno tudi pomanjkanje surovin zlasti za tekstilno industrijo. Vse te vesti pa so neresnične in jih najbolj zanika dejstvo, da na tisoče tekstilnih delavcev v Sloveniji ni polno zaposlenih. Prav tako so neresnične vesti, da je pri nas dovolj preje na razpolago in jo je treba le nabaviti. Informirani smo se pri tržakih, ki že tedne in tedne ne morejo obratovati normalno, ker ni preje, dasti ji je cena poskodila od 18 na 35 din do 40 din. Verjetno je, da je v naši državi še kje kaj preje, da se pa skušajo nekateri okoristiti in zato čakajo s prodajo, dokler bodo cene preje še bolj poskodile. Nekateri tovarne porabijo sproti vsak zaboj preje, ki si jo morejo nabaviti. Kljub temu, da imajo te tovarne dovolj naročil, niso v stanju polno obratovati, ker jim primanjkuje preje, ki bi jo radi nabavili celo za pretirano ceno 40 din, ako bi jo le dobile. Naj bodo vzroki pomanjkanja surovin že kjer koli, dolžnost vseh v postev prihajajočih činitev je, da se to vprašanje reši in da bo tekstilna industrija dobila na razpolago potrebne surovine ter mogla polno obratovati. Že večkrat smo podarjali da med tekstilnega delstva v nekaterih tovarnah pri polni zaposlitvi niso zadostovale za življenje, med tem pa je silno narasla draginja, ogromno tekstilnega delstva pa dobiva zaslužek le za tri dni v tednu. Med tekstilnim delstvom opravljeno narašča silno nezadovoljstvo, ker se njegov položaj iz dneva v dan poslabšuje, v tolažbo pa dobiva le obljube, ki se jih bodo tudi najbolj potrpežljivi delavci sčasoma navadili.

— Nočno lekarniško službo ima še danes Maverjava lekarna pri Zamorcu v Gosposki ulici tel. 28-12, ter Vaupotova lekarna pri Angelu varuhu na Aleksandrovi cesti 33 tel. 22-13.

— Dijaški kuhinji v Mariboru so nazkazali g. dr. Kac Viktor, veleposestnik, mesto vena na grob rajne ge. Olge Balonove 100 din, dr. Franjo Lipold, odvnetnik, prebitek od zbirke mariborskih gg. odvnetnikov za vena na grob rajnega odvnetnika dr. Mihaela Stajnika 360 din. Vsem prijateljtem revnega dijaštva se odbor najlepše zahvaljuje.

— Požar. Na hočem Pohorju je pogorela žaga posestnika Simona Svečka na banovinski cesti Reka—Sv. Arah pod Mariborsko kočjo. Škoda znaša okrog 30.000 dinarjev.

— 70letnica obhaja upokojeni višji revident državne železnice g. Ferdo Soršak. Slavljenec je neutrudn planinec, poštvovalen funkcionar raznih društev. Ob svojem življenjskem jubileju je še ves mladostno čil in krepek želimo mu, da bi z isto mladostnostjo doživel naslednje »križec« v jeseni svojega življenja.

— Iz Dravske doline. Tudi pri nas se pojavlja nevarna živinska kužna bolezen svinar in parkijevka. Upamo, da se bo veterinarskim oblastem posrečilo omejiti nadaljnje širjenje te usodne živinske nalezljive bolezni.

— Kulturne vesti. Jutri ob 20. bo predaval v mariborski Ljudski univerzi univ. prof. dr. Lj. Hauptman iz Zagreba, naš znani slovenski zgodovinar, o temi »Revolucija in militarizem«. Drevi ob 20. predava v Narodnem domu v okviru društva »Jadran-Nanos« vodja mariborskega podružničnega uredništva »Jutra« in »Slovenskega Naroda« g. dr. Fran Vatočev o osnovah sodobnega življenjskega nazora.

Drevi ob 19. pa predava v studenški Ljudski univerzi novinar g. Jaroslav Dolar o umetnosti in ljudstvu.

— Odrpiti noč in dan so groba vrata... V splošni bolnici je umrl oskrbnik Josip Mesec, star 72 let, v Delavski ulici 4 pa upokojeni železničar Jožef Pilih star 78 let. Žalujočim svojcem naše globoko sožalje!

— Zanimivi dogodki v malem Beogradu. V Rušah je vzbudil veliko pozornost prihod revizorjev, ki so pričeli s pregledovanjem blagajniških poslov na občini. Na dan prihoda revizijske komisije je odstopil g. župan.

— Zvišanje mize. V zvezi z naraščajočo dragotino je zvišalo vodstvo tukajšnje Freudove usnarne svojemu delavstvu mize za 40 para na uro, oziroma 3.20 din dnevno.

— Revizijska naših bajtarjev v slovenskih gorah. Slika razmer naših bajtarjev v vinorodnih gorah je naravnost obupna. Po cestah križem Slovenskih gor, zlasti tik meje, srečuješ bosa in v hudem prazni prenehačo otročje. Preden te pozdravi, se že zgroziš tudi nad njegovo pomanjkljivost in skoraj gnilo obloko. Vsi ti ljudje so pravi siromaki, ki jim je treba na kakršenkoli način pomagati. Sedaj pred božičnimi prazniki se organizirajo zlasti v šolah nabirne akcije. Ako vas bo kdaj nadlegoval takšno nabirno polje v roki, ne odrecite svoje pomoči, ker gre za sklad za težitve priprave božičnice, ki ne bo razveselila samo otročice, ampak tudi roditelje in prinesla vsaj malo unanja, da čutimo z njimi v teži sedanje dobe.

— Iz šolske službe. Učitelj Ernest Vranc iz Studencev, naš znani odlični pedagoški strokovnjak, je bil imenovan za sreskega šolskega nadzornika v Laškem.

— Nakaznice mestnim ubožcem za karlovo. Ob 27. novembra naprej se bodo razdeljevale vsem mestnim ubožcem nakaznice za kurvo. Do nakaznice so upravičeni vsi oni, ki dobivajo po sklepu mestnega sveta redne mesečne ubožne podpore na knjižice. Tozadevne nakaznice se bodo izdajale v socialno političnem oddelku mestnega poglavarstva, Rotovški trg 9, po sledečem redu: dne 27. novembra začetne črke A, B in C, dne 28. novembra črke D, E, dne 29. novembra črki F in G, dne 30. novembra črke H, I, J, dne 2,

— Naše tekstilno delstvo. Tukajšnja »Delavska politika« poroča v številki 134: »Že pred slavnostno poročilo, ki ni bilo na razpolago dovolj deviz, še mnogo večje pomanjkanje delovni sile je nastalo, ko je prišla delovni angeloško francoska blokada na morju. O tem vprašanju so razpravljali že razne ankete in konference. Tudi razno dnevno časopisje se je bavilo s tem vprašanjem in so nekateri listi že celo poročali, da bo skoraj na razpolago dovolj deviz, s tem pa da bo odpravljeno tudi pomanjkanje surovin zlasti za tekstilno industrijo. Vse te vesti pa so neresnične in jih najbolj zanika dejstvo, da na tisoče tekstilnih delavcev v Sloveniji ni polno zaposlenih. Prav tako so neresnične vesti, da je pri nas dovolj preje na razpolago in jo je treba le nabaviti. Informirani smo se pri tržakih, ki že tedne in tedne ne morejo obratovati normalno, ker ni preje, dasti ji je cena poskodila od 18 na 35 din do 40 din. Verjetno je, da je v naši državi še kje kaj preje, da se pa skušajo nekateri okoristiti in zato čakajo s prodajo, dokler bodo cene preje še bolj poskodile. Nekateri tovarne porabijo sproti vsak zaboj preje, ki si jo morejo nabaviti. Kljub temu, da imajo te tovarne dovolj naročil, niso v stanju polno obratovati, ker jim primanjkuje preje, ki bi jo radi nabavili celo za pretirano ceno 40 din, ako bi jo le dobile. Naj bodo vzroki pomanjkanja surovin že kjer koli, dolžnost vseh v postev prihajajočih činitev je, da se to vprašanje reši in da bo tekstilna industrija dobila na razpolago